

بررسی ریخت‌شناسی و مولکولی دو گونه تنیا در برخی از سگ‌سانان وحشی در شمال ایران

زهرا شریفی دروازه، الهه ابراهیم زاده*، حسن برجی، معین ابوالحسنی درونکلا

گروه علوم پایه، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

چکیده

سگ‌سانان وحشی نقش مهمی در انتشار تخم کرم‌های انگلی دارند که می‌تواند به عنوان منبع بالقوه عفونت در انسان و حیوانات عمل کند. از این رو، پایش فون کرم‌ها در چنین گونه‌هایی از نظر دامپزشکی و بهداشت عمومی از اهمیت بالایی برخوردار است. مطالعه مقطعی حاضر به منظور ارزیابی عفونت سستود و ارزیابی خصوصیات مولکولی و وضعیت فیلوژنتیکی تنیاهای بزرگ در سگ‌سانان وحشی در ایران انجام شد. برای این منظور، روده ۹۳ سگ‌سان وحشی، شامل ۶۹ شغال، ۲۲ روباه قرمز و دو گرگ، در شمال، شمال شرقی و شمال غربی ایران از نظر وجود کرم‌های نواری بررسی شد. علاوه بر این، هویت برخی از کرم‌های روده با استفاده از PCR و تعیین توالی DNA تأیید شد. بر اساس یافته‌های ما، ۵۴/۵٪ از روباه‌های قرمز و ۴۷/۸٪ از شغال‌ها آلوده بودند که در میان آنها عفونت‌های تکی با مزوسستوئیدس (*Mes- ocestoides*) بسیار شایع بود (۳۳/۳٪)، و پس از آن تنیا هیداتیژنا (*T. hydatigena*) با شیوع ۴/۳٪، دیپیلیدیوم کانینوم (*D. caninum*) با شیوع ۲/۲٪، تنیا پلی آکانتا (*T. polyacantha*) با شیوع ۱/۱٪. همچنین، عفونت‌های مختلط در ۱۳/۶٪ از روباه‌ها (*Mes- ocestoides + T. polyacantha*) و ۵/۸٪ از شغال‌ها (*Mes- ocestoides + T. hydatigena*) مشاهده شد. به طور کلی، میزان عفونت در گوشت‌خواران وحشی ۴۸/۴٪ بود. بررسی مولکولی با پرایمرهای یونیورسال میتوکندری، قطعه ۴۵۰ جفت بازی از ژن *cox1* را ایجاد کرد. همچنین توالی‌یابی ۱۰۰٪ و ۹۹٪ شباهت بین توالی‌های جدایه‌های تنیا هیداتیژنا ($n = 8$) و تنیا پلی آکانتا ($n = 4$) و توالی‌های مرجع موجود در بانک جهانی ژن را نشان داد. این سومین گزارش و اولین مورد تایید شده مولکولی تنیا پلی آکانتا در روباه‌ها در ایران است. این یافته‌ها بر اهمیت پایش عفونت‌های سستودی در سگ‌سانان وحشی با هدف‌های اپیدمیولوژیک و بهداشت عمومی تأکید می‌کنند.

واژگان کلیدی

سستود، گوشت‌خواران وحشی، تنیا پلی آکانتا، تنیا هیداتیژنا، ایران

* نویسنده مسئول: الهه ابراهیم زاده
eebrahimzade@um.ac.ir